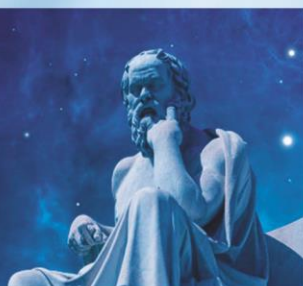

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ»

ГУМАНІТАРНИЙ ПРОСТІР НАУКИ: ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

18 лютого 2018 р.

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

Рада молодих учених університету

Матеріали
XXI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
«Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи»

18 лютого 2019 року

Збірник наукових праць

Переяслав-Хмельницький – 2019

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ВЫСШЕЕ УЧЕБНОЕ ЗАВЕДЕНИЕ
«Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет
имени Григория Сковороды »

STATE HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENT
«Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical
University»

Совет молодых ученых университета
Council of young scientists of the University

Материалы
XXI Международной научно-практической интернет-конференции
«Гуманитарное пространство науки: опыт и перспективы»
18 февраля 2019 года

Materials
Of the XXI International scientific and practical Internet-conference
«Humanitarian space of science: experience and prospects»
February 18, 2019

Сборник научных трудов
Collection of the scientific materials

Переяслав-Хмельницкий – 2019
Pereiaslav-Khmelnytskyi – 2019

УДК 001

Г 94

«Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи»: зб. Матеріалів XXI Міжнарод. наук. практи. інтернет-конф., 18 лютого 2019 р. – Переяслав-Хмельницький, 2019. – Вип. 21. – 347 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Коцур В.П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України, ректор ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»;

Енсенів К.А. – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Інституту історії держави КН МОН Республіки Казахстан;

Лукашевич О.М. – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та культури України ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», генеральний директор Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав»;

Рик С.М. – кандидат філософських наук, доцент, проректор з наукової роботи ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»;

Коцур В.В. – кандидат політичних наук, голова Ради молодих учених університету;

Гайдаєнко І.В. – кандидат історичних наук, учений секретар Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав», секретар Ради молодих учених університету;

Вовкодав С.М. – завідувачий науково-дослідного сектора «Музей космоса» Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав»;

Лукашевич Ю.Л. – старший викладач кафедри професійної освіти ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»;

Вовкодав В.О. – молодший науковий співробітник науково-методичного відділу охорони культурної спадщини Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав», відповідальний секретар редакційної колегії.

ISSN 2523-4900

© Рада молодих учених університету

© ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

УДК 378:796

Андрій Проценко
(Мелітополь, Україна)**СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ**

Мета роботи педагога з фізичної культури полягає в діяльності з розвитку фізичних і психічних якостей учнів за рахунок засвоєння ними рухових умінь і навичок та формування особистості учнів засобами фізичної культури. Вона досягається в навчально-виховному процесі при вирішенні освітніх, виховних, розвиваючих і оздоровчих завдань. Розвиваюче завдання в роботі вчителя фізичної культури має особливість, яка полягає в тому, що має на увазі не тільки розвиток психічних і особистісних якостей і здібностей, а й фізичних кондицій людини. Рішення завдання щодо оздоровлення організму знаходиться в компетенції тільки вчителі фізичної культури. Більш того, вона є основною в його діяльності. Праця вчителя фізичної культури характеризується значним фізичним та інтелектуальним навантаженням, вимагає високої загальної та фізичної працездатності. Особливими є і умови, в яких він здійснює свою діяльність.

Ключові слова: фізична культура, вчитель фізичної культури, педагог, учні, здоров'я, фізичні якості.

The purpose of the teacher of physical culture is the activity on the development of physical and mental qualities of students through the absorption of their motor skills and skills and the formation of the personality of students by means of physical culture. It is achieved in the educational process in solving educational, educational, developmental and recreational tasks. The developing problem in the work of the teacher of physical culture has a peculiarity that consists in the fact that it means not only the development of mental and personal qualities and abilities, but also the physical condition of man. The decision of the task of improving the body is within the competence of only teachers of physical culture. Moreover, it is a major part of its activities. The work of a teacher of physical culture is characterized by significant physical and intellectual load, requiring high general and physical capacity. The conditions in which he carries out his activities are also special.

Key words: physical culture, teacher of physical culture, teacher, students, health, physical qualities.

Вступ. Законом України «Про фізичну культуру і спорт» фізична культура визначається як «діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на забезпечення рухової активності людей з метою їх гармонійного, передусім фізичного, розвитку та ведення здорового способу життя». У сфері освіти, йдеться у Законі, вона має забезпечити розвиток фізичного здоров'я учнів та студентів, комплексний підхід до формування розумових і фізичних здібностей особистості, вдосконалення фізичної та психологічної підготовки до активного життя, професійної діяльності на

принципах індивідуального підходу, пріоритету оздоровчої спрямованості, широкого використання різноманітних засобів та форм фізичного виховання і масового спорту, безперервності цього процесу протягом усього життя. Фізична культура у сфері освіти базується на затверджених відповідно до закону державних стандартах освіти, спрямованих на забезпечення науково обґрунтованих норм рухової активності дітей та молоді з урахуванням стану їхнього здоров'я, рівня фізичного та психічного розвитку шляхом проведення обов'язкових занять відповідно до навчальних програм, затверджених у встановленому порядку [4].

Мета. Проаналізувати та розкрити сутність специфіки професійної діяльності учителя фізичної культури.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення літературних джерел; вивчення нормативної документації, ретроспективний аналіз.

Результати дослідження. Право проводити фізкультурно-оздоровчу та спортивну діяльність, фізкультурно-спортивну реабілітацію надається фахівцям, які мають спеціальну освіту та відповідний освітньо-кваліфікаційний рівень. Підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації кадрів у сфері фізичної культури і спорту забезпечує держава [4].

Учитель фізичної культури – це педагогічний працівник, який має вищу або спеціальну педагогічну освіту та відповідний освітньо-кваліфікаційний рівень, що організовує та здійснює навчально-виховну роботу з учнями загальноосвітніх навчальних закладів з метою формування їх фізичної культури, сприяння гармонійному розвитку особистості, формування позитивних рис характеру, зміцнення здоров'я, вдосконалення фізичної та психологічної підготовки до активного життя [5, с. 164; 7, с. 48].

Дослідження професійної компетентності педагога невід'ємно пов'язано із вивченням педагогічної діяльності, адже саме вона є сферою прояву і застосування професійної компетентності учителя. Слід пам'ятати, що професійна діяльність учителя фізичної культури є специфічним видом професійно-педагогічної діяльності, а отже, має усі притаманні їй ознаки [8, с. 170].

Педагогічна діяльність, як зазначає М.Г. Янова, є багатофакторною і багатофункціональною; вона насичена духовними (збагачення ціннісних смислів), інтерактивними (вибудовування траєкторій спілкування на принципі згоди і співучасті), креативними (співтворчість педагога і учнів; творче проектування; культуро-творчими (освоєння культурних практик інших вчителів) та методичними (вміння застосовувати методи і прийоми культурозасвоєння і культуротворення) компонентами [10, с. 63-73].

Формування професійної компетентності учителя передбачає засвоєння ним усіх сфер педагогічної діяльності [10, с. 66]. Ю.В. Голенкова, М.Т. Данилко, О.В. Котова, Н.І. Степанченко, Б.М. Шиян та інші дослідники звертають увагу на специфіку професійної діяльності учителя фізичної культури:

- під час навчальних занять школярі не тільки активно засвоюють певну суму знань і набувають відповідних умінь та навичок, але й

удосконалюють свої фізичні якості; силу, витривалість, спритність, швидкість, гнучкість; поліпшують стан здоров'я й фізичну працездатність. Учитель управляє не тільки учнями, але й розвитком їх фізичних якостей. Тому вчитель фізичної культури повинен досконало володіти методикою викладання й технікою управління діяльністю учнів;

- високе психоемоційне навантаження учителя – уроки фізичної культури характеризується високою емоційністю учнів; учитель керує учнівським колективом, який активно переміщується по місцю проведення заняття протягом усього уроку, що вимагає значної концентрації уваги; різноманітна і складна обстановка при проведенні занять з окремих розділів навчальної програми; одночасне керівництво і контроль за роботою декількох підгруп на різних спортивних снарядах; залучення всіх учнів до виконання фізичних вправ одночасно [6, с. 18];

- умови, у яких проходять уроки, зумовлюють високе фізичне навантаження учителя фізкультури: велика, в порівнянні з учбовим кабінетом, навчальна площа (спортивний зал, ігровий майданчик тощо); учитель фізичної культури, який повинен здійснювати фізичні дії разом з учнями (особливо в походах), показувати фізичні вправи, страхувати учнів, що виконують вправи;

- на педагога впливають фактори навколишнього середовища: кліматичні й погодні умови у заняттях на відкритому повітрі, санітарно-гігієнічний стан спортивних класів, залів; раціональне використання часу, відведене для занять за будь-яких погодних умов;

- відповідальністю вчителя за здоров'я та життя дітей; контроль за високою руховою активністю школярів на уроці; своєчасне забезпечення допомоги і страховки при виконанні важких фізичних вправ; постійне візуальне спостереження за правильністю виконання завдань з метою запобігання травмам і перевантаженням; підбір фізичного навантаження з урахуванням індивідуального і вікового рівня розвитку дітей, стану їх здоров'я, особливостей психофізичного розвитку, а також рівня їх фізичної підготовленості [2, с. 5];

- значне розширення функції учителів фізичної культури та професійних сфер (не тільки робота в ЗОШ), у яких вони затребувані; організація роботи спортивних секцій, тренування збірних шкільних команд з різних видів спорту;

- використання спеціальних засобів фізичної культури і спорту: фізичних вправ, оздоровчих сил природи, гігієнічних факторів; використання численного спортивного інвентарю і обладнання без ризику для здоров'я дітей; наявність вольового, командного голосу, володіння спеціальною термінологією [1, с. 6; 3, с. 140].

Урахування специфіки професійної діяльності дозволяє конкретизувати завдання, а відтак – функції майбутнього учителя фізичної культури, який у взаємодії з іншими учасниками педагогічної дії забезпечує формування фізичної культури учнів як цілісного, безперервного процесу [9, с. 141-152].

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Голенкова Ю.В. Психологічний аналіз специфіки праці вчителя фізичної культури. / Ю.В. Голенкова // Теорія та методика фізичного виховання, 2008. – №3. – С. 6–9
2. Данилко М.Т. Формування готовності до професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури: автореферат дис. ... канд. наук з фіз. вихов. і спорту / М.Т. Данилко. – Луцьк, 2000. – 19 с.
3. Зайцева Ю.В. Специфіка діяльності вчителя фізичної культури як організатора фізкультурно-спортивної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах / Ю.В. Зайцева // Витоки педагогічної майстерності. Серія: Педагогічні науки. – 2014. – Вип. 13. – С. 139–144.
4. Закон України Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» та інших законодавчих актів України [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T091724.html.
5. Котова О.В. Структурні компоненти підготовки майбутніх вчителів фізичної культури у вищих навчальних закладах / О.В. Котова, О.В. Непша // Збірник наукових праць. Педагогічні науки. – Херсон: ХДУ. – 2014. – Вип. 81. – Том 1. – С. 164–168.
6. Проценко А.А. Функциональное содержание профессиональной деятельности учителя физической культуры / А.А. Проценко // Веснік адукацыі (Вестник образования). – №10 (октябрь). – Минск, 2017. – С. 18–25.
7. Проценко А.А. Деякі аспекти формування професійної компетентності вчителя фізичної культури / А.А. Проценко // Соціальні та екологічні технології: актуальні проблеми теорії і практики: матеріали XI Міжнар. Інтернет-конф. (Мелітополь, 22-24 січня, 2019 року). – Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2019. – С. 48–49.
8. Проценко А.А. Професійна компетентність як запорука ефективної діяльності фахівця / А.А. Проценко // Людина в умовах мінливості соціокультурного простору: духовно-практичний вимір: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.(3–4 червня 2016 р.). Том 2. – Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2016. – С. 170–173.
9. Солоненко А. Виховання праксеологічної культури студентів педагогічного університету (спеціальність «Фізична культура») у процесі професійної підготовки / А. Солоненко // Педагогіка і психологія професійної освіти. – №6. – 2014. – С. 141–152.
10. Янова М.Г. Структура профессиональной компетентности педагога / М.Г. Янова // Педагогический журнал. – 2012. – С. 63–73.